

Uusi koulukulttuuri tarvitsee muutosjohtajuutta

KT Martti Hellström, rehtoreiden kouluttaja

Syksyllä 2016 otetaan käyttöön uudet opetussuunnitelmat. Niiden myötä tulevat oppilassukupolvet käyvät hyvin erilaista koulua kuin vanhempansa. Oppimisesta tulee tutkivaa ja osallistuvaa. Muutos haastaa myös johtamaan ja opettamaan uudella tavalla. KT, Opetusneuvos Martti Hellström on tehnyt paljon työtä Oppimisen Pohjantähti -ohjelmassa syväoppimisen toimintamallin ja uuden opetussuunnitelman integroimisen eteen.

Koulun tulisi valmistaa oppilaat tulevaisuutta varten ja antaa valmiuksia astua lopulta työelämään. Moni koulu on kuitenkin myllerryksessä, kun uusi opetussuunnitelma muuttaa toimintatapoja. Minkälaisesta muutoksesta on siis kyse? **Martti Hellström**, joka on tehnyt lähes 40-vuotisen uran opetusalaalla, väitellyt tohtoriksi, kouluttanut ja tehnyt alan kirjoja, kertoo, että kouluissa tullaan esimerkiksi opettelemaan enemmän oppilaiden omavastuista, tutkivaa toimintaa. Hänen mukaansa projektina voisi esimerkiksi olla, miten jaetaan tasapuolisesti pakolaisvirtojen aiheuttamat rasitukset valtioiden kesken Euroopassa. Eri ryhmät voisivat perehtyä Libyaan ja Syyriaan, YK:n toimintaan ja rajavartiostoon, matemaattisesti orientoituneet voisivat miettiä, millaisista summista on kysymys ja mitkä ovat oikeudenmukaiset keinot jakaa kulut.

Voitaisiin tehdä tutkivaa journalismia ja haastatella esimerkiksi tulliviranomaisia tai ulkoministeriötä. Mahdollisuuksia toteutustapoihin on lähes rajattomasti. "Jos oppilaat kasvavat vision mukaisesti uuden tiedon tuottajiksi ja aitojen yhteiskunnallisten ongelmien ratkojiksi, he tulevat menestymään. Heistä tulee huippuosaajia ja heillä on mahdollisuudet luovaan ja vaativaan työhön." Hellström sanoo.

"Jos oppilaat oppivat vision mukaisiksi uuden tiedon tuottajiksi ja aitojen yhteiskunnallisten ongelmien ratkojiksi, he tulevat menestymään. Heistä tulee huippuosaajia ja heillä on mahdollisuudet luovaan ja vaativaan työhön."
- KT Martti Hellström, rehtoreiden kouluttaja

Martti Hellströmin 5 vinkkiä rehtoreille:

1. Hoida ensin oma ajattelusi kuntoon. Ymmärrä, millaista muutosta johdat. Mikä toiminnassa lakkaa, vähenee, jatkuu, lisääntyy, on kokonaan uutta? Johda sitten vahvasti muutosta ja priorisoi uusi pedagogiikka.
2. Tee hyötyanalyysi ja myy muutos hyödyillä.
3. Kuuntele tarkkaan esiin nousevaa vastustusta ja tutki väitteet huolella.
4. Tee yhdessä kaikkien asianosaisten kanssa selkeä suunnitelma aikatauluineen ja vastuunjakoineen.
5. Varmista, että havaitsette esiin nousevat ongelmat ja ratkaisette ne ripeästi yhdessä sopimallanne tavalla.

Rehtoreiden tukena johtajuuden kehittämisessä

Nykykouluissa opetetaan tutkimusten mukaan vielä hyvin samalla tavalla kuin vuosikymmeniä sitten. Oppilaat kuitenkin tarvitsevat tänä päivänä taitoja, joita ei ole aikaisemmin kouluissa opetettu, ja tätä muutosta uudistuva opetussuunnitelma ja Oppimisen Pohjantähti –ohjelma tukevat. Hellströmin mukaan keskeistä muutoksen onnistumisessa on johtaminen, jolla varmistetaan uudenlaisen toimintakulttuurin jalkautuminen koulun eri osa-alueille. Kyse on siten systeemitason uudennaisesta toiminnasta, joka lähtee aina opetustoimen tasolta ja jalkautuu koulukulttuuriin.

Keskeistä Hellströmin mukaan muutoksen onnistumisessa on johtaminen, jolla varmistetaan uudenlaisen toimintakulttuurin jalkautuminen koulun eri osa-alueille.

Muutos ei tapahdu yhdessä yössä. Rehtoreita on tärkeää tukea johtajuuden kehittämisessä. Hellström on ollut Oppimisen Pohjantähti -ohjelmassa kouluttamassa rehtoreita johtamiskulttuurin muutokseen. Koulutuksissa on keskitytty muutosjohtamiseen sekä uuden opetussuunnitelman ja syväoppimisen yhteyksiin. Rehtoreille on myös koostettu työn tueksi OneNote-työkirja, johon kootaan videoita ja materiaaleja. ”Rehtoreiden lisäksi myös opettajien toimintatavat ajatellaan uusiksi, ja heistä tulee tiedon siirtäjien sijaan prosessien ohjaajia, mahdollistajia, oppilaiden kannustajia ja haastajia,” Hellström kertoo. ”Tässä voidaan auttaa oppilaiden ikäluokkaa, joka elää todella rajua muutosta. Parhaita käytäntöjä etsivät nyt kaikki rehtorit ja opettajat ympäri maailmaa, ja Oppimisen Pohjantähti -ohjelmassa toimintatapoja voidaan jakaa maailmanlaajuisesti. Kolmen vuoden kuluttua nähdään, mihin koulumaailmassa päästään”, hän kiteyttää.